

Dnr: S2021/00850

*Socialdepartementet
103 33 Stockholm*

Remissvar: SOU 2021:4 Delbetänkande av Utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg.

Psykologförbundet tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter över utredningen; Delbetänkande av Utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg.

Synpunkter på utredningens förslag.

Sammanfattningsvis.

Psykologförbundet uppfattar att utredningens förslag är väl utformade för att skydda den enskildes personliga integritet och ställer sig positivt till förslaget till lag om en sammanhållen informationsöverföring och kvalitetsuppföljning.

Förbundet vill särskilt kommentera följande delar av utredningen.

Avsnitt 13 om Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst

Utredningens förslag

Utredningen föreslår tillgång genom direktåtkomst eller annat elektronisk utlämnande till personuppgifter mellan verksamheter inom socialtjänsten som avser äldre eller personer med funktionsnedsättningar och hälso- och sjukvården om det samtidigt införs vissa integritetsstärkande bestämmelser.

Bakgrund

Utredningen tar sitt avstamp i att det i dag finns fler utförare som är verksamma inom hälso- och sjukvård och socialtjänst än tidigare. Allt fler privata vårdgivare bedriver vård- och omsorg med eller utan offentlig finansiering. Även demografin förändras med en ökande andel äldre personer i befolkningen. Många äldre som får vård i hälso- och sjukvården har också beviljats socialtjänstinsatser från kommunen. Den tekniska utvecklingen och ekonomiska skäl leder därtill till en allt högre grad av

digitalisering och ökade möjligheter att enkelt dela digitaliserad information. Viktigt är att skyddet för den personliga integriteten respekteras. Hälso- och sjukvården och socialtjänsten är informationsintensiva sektorer som behandlar stora mängder personuppgifter. Många av uppgifterna rör hälsa och personliga förhållanden och är av integritetskänslig karaktär. Att människor i Sverige i allmänhet är vana digitala användare medför också förväntningar på att kunna sköta kontakter med myndigheter digitalt.

Mot bakgrund av det här anser utredningen att det är viktigt att de juridiska förutsättningarna är utformade för ett effektivt och säkert utbyte av information mellan verksamheter inom såväl socialtjänst som hälso- och sjukvård. En ny lag ” Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och kvalitetsuppföljning” föreslås tillsammans med vissa ändringar i sekretesslagstiftningen.

Psykologförbundet anser:

Förbundet ställer sig bakom förslagen om sammanhållen vård och omsorgsdokumentation mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Det är bra att förslaget utgår från nuvarande reglering i Patientdatalagen, som har en väl avvägd reglering innebärande att fördelarna med att dela information överväger eventuella risker för den personliga integriteten hos patienter och brukare. Vi ser också positivt på möjligheten att utvidga möjligheten till informationsdelning genom annat elektroniskt utlämnande än direktåtkomst.

Avsnitt 14 om Informationsöverföring för kvalitetsuppföljning inom vård och omsorg

Utredningens förslag

Utredningen föreslår därför nu att det införs bestämmelser som ger möjlighet till kvalitetsuppföljning för regioner och kommuner när det gäller hälso- och sjukvård och insatser *för äldre eller personer med funktionsnedsättningar* inom socialtjänsten med personuppgifter från flera vårdinstanser eller omsorgsgivare. Förutsättningarna för sådan kvalitetsuppföljning bör regleras i lag.

Bakgrund

Kvalitetsuppföljningen ger regioner och kommuner möjlighet att följa upp all den offentligt finansierade vård eller omsorg som de ansvarar för. Privata vårdinstanser och omsorgsgivare har däremot inte ett lika uttalat behov av att inhämta personuppgifter från andra vårdinstanser eller omsorgsgivare för kvalitetsuppföljning.

Regeringen har tidigare uppmärksammat att möjligheterna till kvalitetsuppföljning varierar beroende på hur regioner och kommuner valt att organisera sina nämnder

och i vilken omfattning de använder sig av privata vårdinstanser eller omsorgsgivare. Det råder i regel sekretess mellan olika nämnder för sådana personuppgifter som används inom vård och omsorg. Stark sekretess gäller även i förhållande till privata vårdinstanser och omsorgsgivare. Förmodligen är behovet av kvalitetsuppföljning större ju flera vårdinstanser och omsorgsgivare som är inblandade i en patients eller omsorgsmottagares vård och omsorg.

Att kunna hämta in personuppgifter från andra vårdinstanser för kvalitetsuppföljning av ett vårdförlopp som omfattar flera vårdinstanser kan vara en viktig faktor för bättre resultat i vården. Företrädare för regioner har lyft fram behovet av att kunna söka efter och ta del av personuppgifter hos andra vårdinstanser. Det är i dag svårt att följa en patient när denne flyttas mellan vårdcentraler i olika vårdinstansers regi. Den omfattande digitaliseringen av vården som pågår leder också till ökade behov av att följa upp nya, digitala vårdlösningar. Kommunföreträdare har särskilt lyft fram att det finns problem med bristande kommunikation till följd av dagens lagstiftning med strikta sekretessgränser som följer organisationerna. Vårdinstanser behöver också ha rutiner för att identifiera, åtgärda och följa upp avvikelser i hälso- och sjukvården.

Vid avvägningen mellan behovet av kvalitetsuppföljning som innefattar användning av personuppgifter och de integritetsrisker detta kan innebära, är det av betydelse vilka integritetsstärkande åtgärder som kan vidtas. En viktig del av skyddet för den personliga integriteten är den enskildes möjlighet att själv bestämma över tillgången till och behandlingen av hans eller hennes personuppgifter. Utredningen föreslår att kvalitetsuppföljning som innefattar användning av personuppgifter från andra vårdinstanser och omsorgsgivare inte ska få ske om den enskilde motsätter sig detta "opt-out".

Psykologförbundet anser:

Förbundet är positivt till utredningens förslag om kvalitetsuppföljning och vi anser att det möjliggör för regioner och kommuner att utveckla kvaliteten i verksamheten. Vi avstyrker dock förslaget om att ge den enskilde en möjlighet till "opt-out" från att låta sina personuppgifter ingå i kvalitetsuppföljningen. Sådana kvalitetsuppföljningar medför inte några särskilda integritetsrisker så som förslaget är utformat. Vi avstyrker vidare att det ska vara frivilligt för privata utförare att delta i sådan kvalitetsuppföljning.

Avsnitt 20 om Uppgiftslämnande mellan hälso- och sjukvårdsmyndigheter och privata hälso- och sjukvårdsföretag

I den här delen anges i utredningen följande. Det kan finnas olika skäl till att uppgifter om patienter behöver lämnas ut från en hälso- och sjukvårdsmyndighet till ett privat hälso- och sjukvårdsföretag. Typiskt sett rör det sig om att patienter som har fått hälso- och sjukvård hos en hälso- och sjukvårdsmyndighet ska få hälso- och sjukvård hos ett privat hälso- och sjukvårdsföretag som myndigheten har anlitat. Utredningen anser att övervägande skäl talar för att det bör införas en bestämmelse som bryter hälso- och sjukvårdssekretessen mellan en hälso- och sjukvårdsmyndighet och ett privat hälso- och sjukvårdsföretag som myndigheten har anlitat. Utredningen föreslår att det i offentlighets- och sekretesslagen införs en bestämmelse med innebörden att hälso- och sjukvårdssekretessen inte ska hindra att en uppgift lämnas från offentligt bedriven hälso- och sjukvård till en enskild vårdgivare som myndigheten har anlitat. Detta kan bero på att verksamheten övergår från offentlig till privat regi via en s.k. verksamhetsövergång. Det kan även finnas behov av att lämna ut patientuppgifter när en offentlig vårdgivare har anlitat enskilda aktörer som bedriver privat hälso- och sjukvårdsverksamhet för att utföra viss specifik vård och behandling.

En förutsättning är att uppgifterna behövs i den individinriktade vårdverksamheten.

Psykologförbundet anser:

Skälen för att göra det möjligt att lämna uppgifter till privata vårdgivare med tillämpning av en annan sekretessbrytande bestämmelse än samtycke väger tungt. Psykologförbundet har svårt att se att någon otillbörlig spridning skulle ske enbart av det skälet att en privat vårdverksamhet med tillämpning av en sådan ny sekretessregel erhåller uppgifter från en offentlig vårdgivare. Det är dock viktigt att samtidigt betona att övriga bestämmelser som rör integritetsskydd, t.ex. regeln om inre sekretess i Patientdatalagen, gäller och ska tillämpas även i privata vårdverksamheter. Förbundet anser likt utredningen inte att några ytterligare integritetsstärkande regler behöver införas utöver de som redan finns, och som redan idag ska tillämpas, av privata vårdgivare.

Sveriges Psykologförbund

Ulrika Edwinson
Förbundsdirektör

Maria Enggren Zavisic
Samhällspolitisk strateg